

Informatiebulletin 3

CLD

"Vertrouwen in jongeren en dus in de toekomst"

gymnasium • atheneum • havo • mavo • beroepsgericht onderwijs (vmbo-kbl/bbl)

Locatie Molenhuispad Schoolverkiezingen

Het ontwikkelen van besef van burgerrechten bij onze leerlingen is een belangrijke taak van school. Het stemrecht is een van de belangrijkste burgerrechten in onze democratie.

Eelke Smulders, teamleider havo 5

Op 15 maart waren er landelijke verkiezingen en we wilden daar op het Molenhuispad aandacht aan besteden. Er zijn natuurlijk verschillende mogelijkheden, maar het is een mooi uitgangspunt om de ervaring van politiek en verkiezingen zo dicht mogelijk naar de leerlingen toe te halen. Zo kunnen we bereiken dat ze 'zo echt mogelijk' ervaren wat het betekent om te stemmen en zich als voorbereiding daarop te verdiepen in de standpunten van de verschillende politieke partijen. Daarom zijn er twee grote evene-

menten georganiseerd: schoolverkiezingen op de dag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer (15 maart) en een politieke dag met (jeugdige) echte politici op 17 februari. Beide dagen zijn georganiseerd door leden van de secties geschiedenis en maatschappijleer met hulp van veel leerlingen en collega's. Stan Molenaar uit vwo 6 heeft over het hele proces meegedacht en met fantastische Trump-imitaties via de intercom leerlingen en personeel opgewarmd.

Politieke dag 17 februari

Ter voorbereiding op de verkiezingsdag was er op vrijdag 17 februari een dag die in het teken stond van politiek en campagne. Afgvaardigden van de landelijke jongerenafdelingen van verschillende politieke partijen kwamen daarvoor speciaal een hele dag naar school. De bovenbouwklassen heb-

ben onder leiding van Gijs Weenink van de DebatAcademie in lagerhuisvorm gedebatteerd met deze jonge politici. Tegelijkertijd was er in de overblijfruimte een informatiemarkt met stands van de verschillende politieke partijen. De derde klassen gingen met een thematische opdracht langs deze stands om informatie te verzamelen waarover vervolgens per klas in lokalen werd gediscussieerd.

Schoolverkiezingen 15 maart

Voor de schoolverkiezingen heeft de gemeente Delft ons ondersteund door de levering van bijna 2000 kandidatenlijsten, stembokjes, stembussen en alle bescheiden voor op de tafels waarachter het comité plaatsneemt. In de profiëldriedaagse is een groep leerlingen van havo 4 naar de gemeente geweest om uit te zoeken hoe

Vervolg op pagina 2 >

Het CLD biedt opleidingen op vmbo, mavo, havo, atheneum en gymnasium niveau. Vormend en vernieuwend onderwijs, waarbij vertrouwen en verantwoordelijkheid centraal staan.

Het informatiebulletin is een schoolbreed magazine. Het verschijnt drie maal per jaar in een oplage van 3.500. In dit magazine worden ontwikkelingen en achtergronden op het gebied van onderwijs bij het CLD beschreven. Een selectie van aankondigingen en verslagen van activiteiten vanuit de verschillende locaties worden opgenomen evenals mededelingen of informatie vanuit het bestuursbureau van SCO Delft e.o. Ouders van onze leerlingen krijgen het informatiebulletin per post toegezonden. Voor belangstellenden is het blad op aanvraag verkrijgbaar. De digitale publicatie is beschikbaar via de website van het CLD.

Eindredacteur: Monique Radder
 Tekstredactie: Ineke Nieuwstraten
 Tekstredactie: Wilfried Sedee

Druk: Drukkerij Van de Sande
 Vormgeving: Theo van Vliet

Publicatiedatum: mei 2017

Contact

Monique Radder
 Beleidsmedewerker pr en communicatie
 Bestuursbureau SCO Delft e.o.
 T 015 2154884
 M 06 55153859
 E m.radder@scodelft.nl

Overname van tekst en/of beeld mag alleen met toestemming van de eindredacteur en onder vermelding van de bron.

Christelijk Lyceum Delft

E info@chrlyceumdelft.nl
 I www.chrlyceumdelft.nl

Locatie Molenhuispad - havo/vwo

Molenhuispad 1, 2614 GE Delft
 T 015 268 43 30

Locatie Hof van Delft - mavo/havo

Obrechtstraat 48, 2625 XN Delft
 T 015 268 43 70

Locatie sc Delfland - vmbo-kbl/bbl

Van Bleiswijkstraat 72, 2613 RT Delft
 T 015 200 00 14

Het CLD maakt deel uit van de Stichting Christelijk Onderwijs Delft e.o. (SCO Delft e.o.). De stichting bestuurt acht basisscholen en één school voor voortgezet onderwijs: het CLD. Zie voor meer informatie www.scodelft.nl.

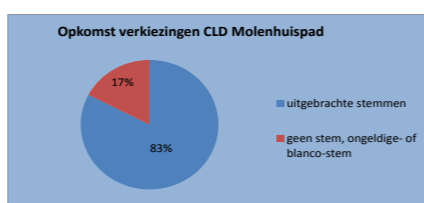
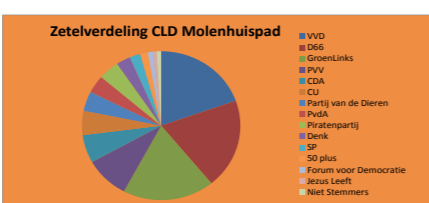
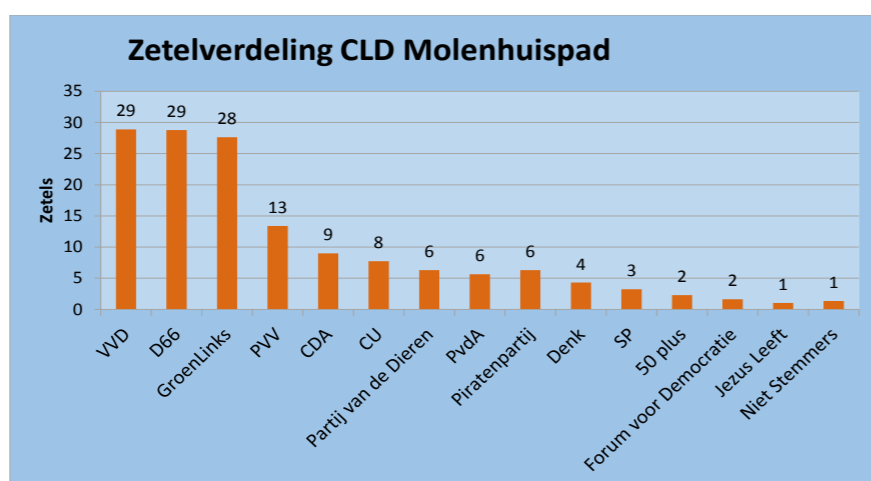
de organisatie van de verkiezingen in 'n werk gaat en om de schoolverkiezingen voor te bereiden. Op 15 maart kregen alle leerlingen en personeel van de locatie Molenhuispad met persoonlijke stempas en schoolpas als identificatiemiddel de mogelijkheid om te stemmen bij een van de twee stembureaus, die uiteraard bemand werden door leerlingen. Uiteindelijk zijn er maar liefst 1595 stemmen uitgebracht. Toen om half vijf de twee stemlokalen sloten, hebben we de stemmen geteld. Met een opkomstpercentage van 83% kunnen we gerust spreken van een politiek zeer betrokken CLD-gemeenschap.

Er hingen posters door de school waarop leerlingen hun mening gaven over politieke

thema's. Er werd over politiek gepraat en gediscussieerd. Mensen stonden in de rij om hun stem uit te brengen. Dat belooft wat als deze leerlingen over maximaal een paar jaar echt mogen stemmen.

Uitslagen schoolverkiezingen CLD Molenhuispad 15 maart 2017

Locatie Hof van Delft

"Wat goed dat jullie dit doen!"

In een eerdere uitgave van dit bulletin schreef collega Pauline Groenendijk over PBS: Positive Behaviour Support. Het gaat hierbij om een gestructureerde aanpak, waarbij goed gedrag wordt bekrachtigd. We weten allemaal wel dat een positieve opmerking goed werkt. Toch hebben we de neiging om meer tijd en aandacht te besteden aan wat fout gaat. Zo krijgt de leerling die te laat is en geen boeken bij zich heeft de volle aandacht van de docent, terwijl het overgrote deel van de leerlingen dat alles wel goed op orde heeft, geen aandacht krijgt.

Ineke Nieuwstraten, *teamleider bovenbouw mavo*

PBS wil dit omdraaien. Laat merken dat je in de gaten hebt wie goed bezig is. Als je dat gestructureerd doet ontstaat er een andere sfeer. Daarbij komt dat het overgrote deel

van de leerlingen prima functioneert. Slechts een klein deel heeft meer nodig om tot goed gedrag te komen. PBS is dan ook niet 'soft': er volgen wel degelijk consequenties voor wie de fout in gaat.

Waarden op de gevel...

We hebben ons als locatie in het najaar laten voorlichten door Pim Kalkman, deskundige op het gebied van PBS. Op diezelfde dag zijn we aan de slag gegaan met waarden. Welke waarden zouden we bij wijze van spreken op de gevel van de school willen plakken? Vertrouwen? Passie? Veiligheid? Betrokkenheid? Later is het waardenspel ook gespeeld met ouders. Dat was een zeer inspirerende avond die ook onder leiding stond van Pim Kalkman. Op de vraag wat ouders nu eigenlijk van onze locatie vonden, kwam een stroom aan complimenten los waar de aanwezige collega's bijna van gingen blozen. Ook bleek eens te meer hoezeer de collega's in de stuurgroep

PBS gemotiveerd zijn om het systeem uit te werken en geleidelijk in te voeren.

Op 20 februari waren de leerlingen zelf aan de beurt om het waardenspel te spelen. Uit elke klas waren twee leerlingen aanwezig: een mooi uur!

Uiteindelijk heeft de PBS-groep de waarden gekozen, waarbij recht gedaan is aan alle geledingen die ermee bezig zijn geweest. Het gaat om: veilig, vertrouwen, respectvol en betrokken.

En dan de praktijk

Het is natuurlijk leuk, zo'n gevoel met mooie woorden, maar het gaat uiteraard om de praktijk. Nog dit cursusjaar gaan we met alle collega's aan de slag om de gekozen waarden om te zetten in zeer concrete en positief geformuleerde gedragskenmerken. Die zullen komend jaar overal in de school te zien zijn.

Belang van data!

Natuurlijk willen we ook weten of een aanpak daadwerkelijk tot succes leidt. Daarbij zijn data van groot belang. Hoe is de situatie aan het begin van een traject? Wat zijn de waarneembare vorderingen na een tijdje? We probeerden het uit met twee klassen waarbij het ging om het bij je hebben van boeken e.d. Na twee weken was er een forse verbetering waarneembaar. Dat kan er ook toe leiden dat een klas bijvoorbeeld wordt getrakteerd. Steeds opnieuw zullen we een onderwerp bij de kop nemen, de juiste interventies plegen en successen meten. We zijn een lerende organisatie. Het zal ook weleens misgaan. Maar we zijn ervan overtuigd dat een gestructureerde aanpak zal leiden tot nog meer tevreden ouders en leerlingen dan tijdens de zoektocht naar de waarden al bleek...

Locatie Molenhuispad

Technasiumleerlingen presenteren hun meesterproef

Eindexamenleerlingen van de havo en het vwo presenteren maandag 13 maart hun meesterproef aan opdrachtgevers, expertbegeleiders, ouders, docenten, profielwerkstukbegeleiders en andere belangstellenden. Zij lieten hun ontwerpen en onderzoeken zien en legden op duidelijke wijze uit hoe zij tot dit product waren gekomen. Elke presentatie werd zorgvuldig beoordeeld en de opdrachtgevers stelden kritische vragen over het product en het onderzoek. De meesterproef is een schoolexamen van het vak O&O (Onderzoek en Ontwerpen) en vormt daarmee de afsluiting van hun technasiumopleiding.

Marijke Eijken, *docent O&O*

Zowel op de havo als op het vwo hebben de leerlingen bij het vak O&O diverse ont-

werp- en onderzoeksopdrachten gedaan en kennisgemaakt met verschillende bèta-werelden. Voor hun meesterproef hebben zij zelf een bedrijf gekozen van wie zij een opdracht hebben gekregen. Met deze meesterproef lieten zij zien dat zij de verschillende vaardigheden en kennisgebieden van het vak O&O beheersen. Het behaalde cijfer geldt als schoolexamen-cijfer. De leerlingen ontvangen bij hun diploma een certificaat als bewijs van de gevolgde technasiumopleiding.

Eerste lichting vwo-leerlingen

Voor het CLD was dit de eerste generatie vwo-leerlingen die hun meesterproeven presenteerde. De opdrachten kwamen van heel verschillende bedrijven en gaven daarmee een goed beeld van de veelzijdigheid van het vak O&O. Zo ontwierpen Thomas en Ingo voor het Ontwerpbureau *Van Berlo*

een houder voor een mobieltje dat zowel in de auto als op de fiets te gebruiken is. Dit makkelijk demontabele houdertje is met behulp van de 3D-printer gemaakt van een zeer stevig materiaal.

In opdracht van de heer Hak van Nispen tot Pannerden, directeur van *SME Advies*, onderzochten Thomas, Kirstin, Niels, Allard en Tim hoe ons eigen schoolgebouw duurzamer kan worden. Na een gedegen onderzoek vonden zij nog verschillende mogelijkheden om het gebouw energiezuiniger te maken.

Renate, Iris en Floor bogen zich over de vraag hoe er een snelle bootverbinding tussen de twee locaties van de *STC-Group* in Rotterdam haven tot stand zou kunnen komen. Zij bedachten een ronde veerboot helemaal voorzien van glas die tijdsbespa-

rend werkt op de fietsroute van Rotterdam-Noord en -Zuid.

Dion, Marlotte en Amber kregen de vraag van mevrouw Van der Meer-Kappelle, neonatoloog bij het *Reinier de Graaf Gasthuis* in Delft, om een product te ontwerpen dat het infuuspijken bij pasgeborenen versoepelt. Zij hadden een zacht, soepel matje bedacht dat gemakkelijk om het armpje van een pasgeborene kan worden gebogen en door middel van lichtjes aangeeft waar de aderen lopen.

Kaj, Karlijn, Kim en Yoni onderzochten of het verbeteren van de fijne motoriek een positieve invloed op de leesnelheid bij kinderen met dyslexie zou kunnen hebben. Mevrouw Venderbos, neuropsychiater bij het *Erasmus Medisch Centrum* in Rotterdam, was erg onder de indruk van hun bevindingen. Dit groepje werd begeleid door Marit Dijkshoorn, remedial teacher bij ons op school, terwijl de andere groepjes werden begeleid door experts van de *TU-Delft*.

De opdrachtgevers waren enthousiast over het niveau van de ontwerpen. Zo merkte mevrouw Goorden (oud-studente Industrieel Ontwerpen aan de *TU-Delft*) op dat zowel de aanpak als het eindontwerp van onze leerlingen vergelijkbaar is met de eerstejaarsprojecten van de studenten op de *TU-Delft*. Ook de heer Ogtrop, directeur van *Rotterdam Mainport University of Applied Sciences*, was erg tevreden over de presentaties.

Tweede lichting havo-leerlingen

De havo-leerlingen lieten op enthousiaste wijze hun uitvindingen aan de opdrachtgevers en het publiek zien. Jasper, Lucas en Manuel beten de spits af met hun dro-

necatcher. Zij kregen van *Delft Dynamics* de opdracht om een mechanisme te ontwerpen dat ervoor zorgt dat een drone op een schip kan landen. De drones van de kustwacht hebben veel moeite om precies op het schip te landen. Zij ontwierpen een opklapbaar mechanisme met een net dat achterop het schip zit en een drone vrij eenvoudig kan opvangen.

Merel, Marijke en Lise kregen de opdracht van het *Vlietland Ziekenhuis* om de kinderen in een isolatiekamer in het ziekenhuis minder angstig te maken, zodat het behandelen soepeler kan verlopen. Zij bedachten een doktersjas beplakt met kleurige stickers die er veel vriendelijker uitziet dan het isolatiepak dat artsen daar normaal dragen. Daarnaast kregen ze de vraag om het voorlichtingsmateriaal te verbeteren. Daarvoor bedachten ze een Virtual Reality Bril (VR-bril) waarmee kinderen een voorlichtingsfilmje kunnen bekijken, omdat kinderen liever luisteren en kijken dan lezen. Aron, Inge en Mats maakten een voorlich-

tingsfilmje voor de werknemers van *Boreal Europe BV* waarin op een duidelijke manier wordt uitgelegd hoe je gassen kunt meten. In hun filmje lieten ze een voorbeeld zien van het meten van methaangas in een koeienstal.

Naomi, Christian en Pepijn sloten de presentaties af met hun uitvinding "Das Neue Ausfall Profil", dat zij ontwierpen in opdracht van ontwerpbureau *Fabrique Invent*. Op professionele wijze demonstreerden zij hun oplossing om de opening tussen twee haaks op elkaar hangende zonneschermen te overlappen.

Na de presentaties gingen de beide groepen op de foto en kregen zij een roos als aandenken aan deze geweldige middag. Tenslotte was er voor alle aanwezigen een gezellige borrel waarbij er nog druk werd nagepraat over deze inventieve leerlingen en hun uitvindingen. Technator Brigit Hoogenberk en de docenten O&O kunnen trots zijn op deze lichting leerlingen!

Locatie Molenhuispad Uitwisselingsprogramma

Dit schooljaar zijn onze leerlingen weer uitgevloegen naar diverse plekken. Vast in ons curriculum zijn de werkweken in havo 4 en vwo 5. Daarnaast hebben we eendaagse buitenlandse excursies in vwo 3 naar Keulen en Lille en twee studiereizen: één naar IJsland, georganiseerd door de sectie aardrijkskunde en een reis naar Krakau en Auschwitz door de sectie geschiedenis. Verder organiseren we uitwisselingsreizen voor bovenbouwleerlingen naar Israël, Duitsland en Noorwegen. Deelname aan de studiereizen en uitwisselingsreizen is vrijwillig en de reizen gaan door bij voldoende deelnemers.

Josje Schokkenbroek-Smit, adjunct-directeur mavo/havo/vwo

Dit schooljaar zijn leerlingen uit Duitsland en Israël op bezoek gekomen en later zijn onze leerlingen daarnaartoe gegaan. In beide gevallen een onvergetelijke ervaring, waarbij er nieuwe indrukken, ideeën

en vriendschappen zijn ontstaan. De andere landen waarmee we samenwerken zijn Frankrijk, Noorwegen en Turkije. Turkije hebben we dit jaar geannuleerd. We hebben intensief contact met onze collega's daar gehad en gezamenlijk besloten dat het beter was om de uitwisseling niet door te laten gaan. De recente spanningen tussen Turkije en Nederland maken dat ik vrees voor de voortgang van onze uitwisseling met Turkije. De uitwisseling met Noorwegen vindt om het jaar plaats; gezien de omvang van de school in Noorwegen zijn zij niet in staat jaarlijks leerlingen te sturen. Voor Frankrijk zijn we op zoek naar een alternatieve partner. De school waarmee we samenwerkten, vraagt per jaar meer uitwisselingsleerlingen van ons en dat is voor ons niet haalbaar. We zijn nu druk in gesprek met potentiële nieuwe Franse partners.

Roulerend laten we één van de reisbegeleiders in dit bulletin aan het woord. Dit jaar is Israël aan de beurt, we hebben ons eerste lustrum gevierd met onze zusterschool: Rabin High School in Kfar Saba.

Verslag uitwisseling CLD-Rabin High School

De uitwisseling vond dit jaar voor de vijfde keer plaats en ik ben bevoorrecht om al vier keer dit te mogen helpen organiseren en leg u graag uit waarom ik zo enthousiast ben over deze en andere uitwisselingen.

Willem Jan Pijnacker Hordijk, docent godsdienst

Met groepen van ca. 25 leerlingen uit de bovenbouw van vwo en havo met twee of drie docenten als begeleiders, waren we eerst gastheer en gastdame voor totaal onbekende gasten uit Israël. In één week lieten wij hen in december Nederland zien. Op het bezoeklijstje staan: de synagoge en binnenstad van Delft, het Anne Frankhuis in Amsterdam, Madurodam of het Vredespaleis, de regeringsgebouwen in Den Haag, Panorama Mesdag, de waterwerken rond en de kubuswoningen in Rotterdam.

Elk jaar variëren we in deze en andere bezienswaardigheden. Natuurlijk zijn er allerlei spelregels en wordt er vooral voor onze gasten gelet op veiligheid. Voor onze Israëlische gasten is dit best een intensief programma, temeer als we bedenken dat na het formele programma er ook nog een informeel programma is dat zij zelf onderling bepalen, waarbij de contacten in het gastgezin natuurlijk ook cruciaal zijn, veel gesprekken vinden aan de keukentafel van het gastgezin plaats.

In het voorjaar volgt ons tegenbezoek. We zijn geen onbekenden meer voor elkaar en het weerzien is prachtig. Dan sloven zij zich uit om ons in een week Israël te laten zien, met als vaste hoogtepunten Yad Vashem (dit beroemde holocaustmuseum is eigenlijk meer een dieptepunt...), en ook als de veiligheid in Jeruzalem dit toelaat

de Klaagmuur, we rijden door de woestijn voor de beklimming van het rotsmassief Massada, en zwemmen in de Dode Zee, we wandelen door de metropool Tel Aviv en Jafo en rijden rond het Meer van Galilea. De nadruk ligt ook hier op het opdoen van ervaring met een andere cultuur; gast zijn in een gezin met andere gewoontes etc. Over en weer wordt er veel van elkaar geleerd en dat is van onschatbare waarde, zeker in een tijd van onzekerheden en oorlog, waarbij wantrouwen snel de boventoon kan voeren in gesprekken over andere culturen en gewoontes. We nemen onze leerlingen mee in stappen naar het wereldburger zijn en daar zijn we trots op. In korte tijd, twee weken, zien we kans iets moois en kostbaars op te bouwen. Er worden vriendschappen gesloten, vooroordelen verdwijnen en de horizon wordt vergroot. Dit geeft hoop en vertrouwen voor de toekomst.

Locatie Hof van Delft Door unieke samenwerking een jaar winst op het mbo!

Op donderdag 26 januari tekenden vertegenwoordigers van ROC Mondriaan, Wellantcollege, ISW Naaldwijk en CLD (locatie Hof van Delft) een belangrijk convenant. De samenwerking is een belangrijke mijlpaal in het maatwerk dat geleverd wordt om de leerlingen optimaal voor te bereiden op hun vervolgstudie. Gezamenlijk zijn er projecten ontwikkeld voor het derde en vierde leerjaar om een goede doorlopende leerlijn in het voor- en vervolgonderwijs, het mbo en hbo te creëren.

Mariska Evers, docent wiskunde en T&T

Al enige jaren wordt op de locatie Hof van Delft hard gewerkt aan het vak Technologie en Toepassing (T&T). Wat begon als een talentenstream is inmiddels uitgegroeid tot een volwaardig examenvak. Leerlingen die in klas 3 en 4 T&T met een voldoende afsluiten en daarnaast ook Nederlands, Engels, wiskunde en rekenen op een hoger niveau beheersen, mogen op het mbo in klas 2 starten van de opleidingen Mechatronica, Greentec en Commerciële Techniek. Deze leerlingen moeten na hun examen nog wel enkele weken aan de slag, maar daar staat dus een jaar winst tegenover.

Met het ondertekenen van het convenant is dit nu officieel vastgelegd: een uniek moment!

Locatie Molenhuispad Update van het decanaat

De afgelopen maanden stonden in het teken van voorbereiding op keuzes maken: Snuffelstage, Discovery Programme Erasmus Universiteit, Droombaandag, Perfect Match, Studiemarkt.

Leny Pet, *decaan havo*
Evelyn Kleine, *decaan vwo*

Op vrijdag 20 januari had iedere jaarlaag vanaf klas 3 naast het bezoek aan de Studiemarkt zijn eigen programma.

De derde klassen volgden voorlichting over de inhoud en werkwijze van de vakken in de bovenbouw. Vwo 4 bereidde zich voor op de Droombaandag. De pre-examenklassen konden informatie over verschillende studies krijgen en de examenklassen volgden diverse workshops, verzorgd door oud-leerlingen over wat er allemaal komt kijken bij studeren, zoals voorbereiding op de centrale selectie of studiekeuzecheck, studeren en geld, op kamers gaan of het kiezen voor een tussenjaar. Op de Studiemarkt zelf

gaven veel instellingen acte de présence. Ook verschillende oud-leerlingen vertelden iets over hun huidige studie.

Op het moment dat dit schrijven voor u ligt, hebben de leerlingen uit de examenklassen zich al moeten aanmelden voor een opleiding. In het eerste infobulletin van volgend schooljaar zullen wij aandacht besteden aan de mogelijkheid voor u als ouder om uw zoon of dochter te begeleiden bij het maken van deze keuze met behulp van de website Studiekeuze 123.

Locatie Molenhuispad Gymnasium 1 bezoekt Archeon

Laatst was klas gymnasium I in het kader van het vak Latijn een dag op pad. In het volgende stukje doen twee leerlingen daar verslag van:

Woensdag 22 maart gingen wij, G1m, naar het Archeon. Dit is een park waar je allemaal dingen kunt leren over de Romeinen en andere volken van vroeger en wat ze allemaal uitvonden en maakten. Kortom: hoe ze leefden.

Toen we na de treinreis in het Archeon waren aangekomen, gingen we met zijn allen naar het cultuurhuis en daar bekeken we een filmpje over het ontstaan en de val van de Romeinen. Daarna werd de klas in twee groepen verdeeld en onder leiding van archeotolken gingen we allemaal dingen doen en zien die te maken hadden met de cultuur van de Romeinen en met uitvindingen die zij hebben gedaan. Bij techniek bijvoorbeeld kregen we veel te zien over hoe de Romeinen hun huizen bouwden en wegen aanlegden. We zagen ook hoeveel moeite het kostte om metaal te maken, en

dat je maar geluk moest hebben of het lukte.

De gids legde ons uit hoe hun katapulten werkten. Dat mochten we zelf (wel in het klein) ook uitproberen. Ook boogschieten! Er werd gelukkig niemand geraakt. Ook gingen we elkaars armen met olie insmeren en masseren, net zoals de Romeinen dat in hun badhuizen deden. Sommigen deden dat superhard!

Toen deden we het onderdeel cultuur. We gingen naar een Romeinse eetkamer, maar eigenlijk waren het drie grote brede bedden, want de Romeinen aten liggend! We zagen en deden nog meer, maar dan duurt dit stukje te lang.

Het was een leuke dag!

Joep Kaart en Frek van Vliet, G1m

Locatie Hof van Delft Twee jaar LO2

Enkele jaren geleden kregen wij als sectie lichamelijke opvoeding de goedkeuring voor het starten van een 7e examenvak: LO2.

Namens de sectie lichamelijke opvoeding
Tim van Haeften, *docent lichamelijke opvoeding*

Een competentiegericht vak waarbij we leerlingen die affiniteit met bewegingsonderwijs hebben, nog meer kunnen uitdagen en laten ontdekken. Dit doen wij door zowel verdieping als verbreding in de hedendaagse bewegingscultuur aan te bieden. Ook bieden wij zo maatwerk aan leerlingen richting hun vervolgopleiding.

Tijdens de PTA3-week heeft de afsluiting van de eerste lichte LO2'ers plaatsgevonden. Door middel van een eindgesprek zijn de competenties die ze zich de afgelopen twee jaar eigen hebben gemaakt, bevraagd.

Twee jaar waarbij verschillende bewegings-, regel- en organisatievaardigheden aan bod gekomen zijn. Enkele voorbeelden zijn: judo, EHBO, les- en leidinggeven, F-pupillen trainen bij de KNVB en het begeleiden van een sponsorloop voor gehandicapte basisschoolkinderen. Ook het verdiepen in conditionele- en krachttraining is onderdeel van het programma ter voorbereiding op de Golden Ten Loop in Delft.

De theoretische kennis wordt bij het vak LO2 grotendeels in de lessen getoetst en afgesloten zodat de praktijk de overhand heeft.

Onderdeel van het programma is ook een skireis naar Zwitserland. Met zowel klas 3 en 4 hebben we in SnowWorld Zoetermeer de voorbereidingen getroffen voor deze geweldige reis!

Kortom, twee jaar waarin leerlingen zich hebben ontwikkeld in o.a. zelfstandigheid, plannen, organiseren, begeleiden, samenwerken en doorzettingsvermogen. Dit alles zodat leerlingen met een gerust hart hun weg kunnen vervolgen op de havo of in het mbo. We zijn inmiddels ook met het mbo in overleg over eventuele vrijstellingen voor leerlingen die zich verder willen ontwikkelen in de richting van sport en bewegen.

Locatie sc Delfland 10 jaar On Stage!

Je zal maar 13 of 14 jaar zijn en stage mogen/moeten lopen bij de wethouder! Dat is leuk, maar best spannend.

Simon Knot, decaan beroepsgerichte leerwegen

Het overkwam Meryem en Hilal die bij On Stage een afspraak hadden gemaakt met wethouder Hekker. Het was even passen en meten in de agenda's, maar uiteindelijk zaten ze toch met de wethouder om de tafel en mochten ze haar bevragen over haar werk, opleiding en andere zaken die met haar beroep te maken hadden. Als extra sloot ook de burgemeester bij dit gesprek aan.

Toch was dit maar één van de positieve ervaringen tijdens On Stage. Ongeveer 900 leerlingen hadden op dinsdag 14 maart een 'match' gemaakt met een werkgever op de beursvloer. Allemaal leerlingen van de Delftse vmbo-scholen, die op een positieve, feestelijke manier met werkgevers in aanraking kwamen. Per leerling werden er twee afspraken gemaakt voor 28 maart en op die Doe Dag bezochten ze de werkvloer.

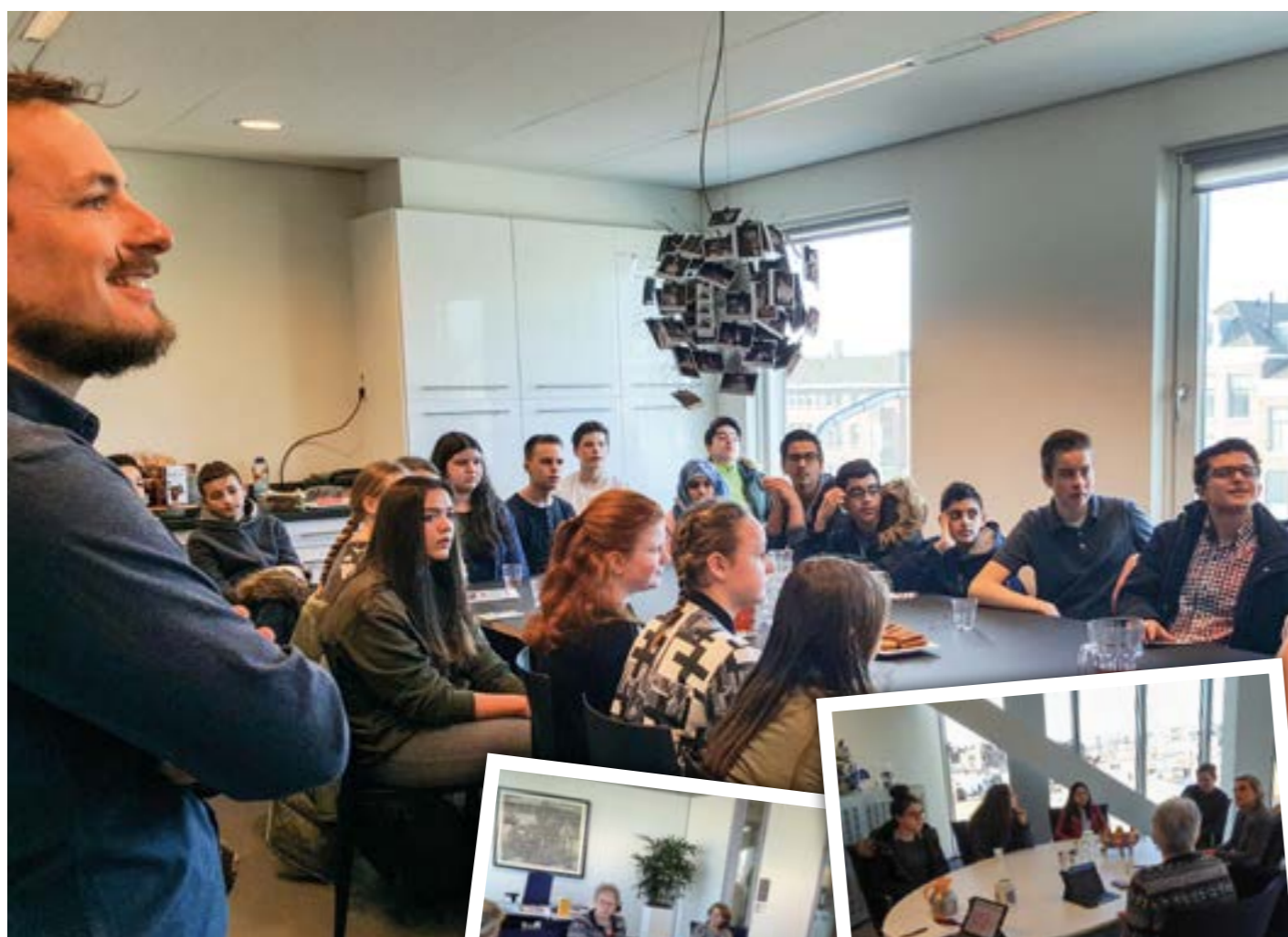
Ze werden in de boeien geslagen bij de politie, ze mochten huizen taxeren met de makelaar, ze bedienden hijskranen, ze injecteerden

Meryem en Hilal (midden) met wethouder Hekker en burgemeester Van Bijsterveldt.

(rubberen) armen bij het ziekenhuis en lieten zich afmatten bij Mega-fitness door de mensen van Defensie. Te veel om op te noemen. Met als bedoeling een blik krijgen op het werkveld!

En, voor de tiende keer, onder het bekende On Stage motto: Je mag alles worden, behalve ongelukkig!

Locatie Molenhuispad Eco-Schools

v.l.n.r.: Mario, Jatan, Jonathan, Tom, Annefleur, Elsa, Bente, Lisa, Zoë, Amy en Sarah, Bram, Rens, Lieke, Mayra, Amber, Maartje en Jill, Rick Treijtel en Sjoukje van Vliet. Op de foto ontbrekende leden van het Eco-Team: Bram (HT3k), Marit Janssen en onze conciërge Tom Drevés.

In navolging van de locatie Hof van Delft heeft ook de locatie Molenhuispad zich aangesloten bij Eco-Schools; het keurmerk voor duurzame scholen.

Sjoukje van Vliet, docent wiskunde en O&O

Rick Treijtel, docent biologie en O&O

Sylvia Secker, teamleider technasium 1 t/m 3

Via een "zeven stappenplan" en door te werken aan tien hoofdthema's van duurzaamheid, zoals energie, water, groen, communicatie en veiligheid, kunnen we een erkende duurzame school worden. Het is de bedoeling dat de leerlingen het voortouw nemen in dit proces, een zogenaamde student-led change. Hiervoor is geworven onder de leerlingen van het technasium. Zij staan bekend om hun onderzoekende geest en inventieve oplossingen.

Achttien technasiumleerlingen hebben zich aangemeld om deel te nemen aan het Eco-Team en het verduurzamingsproces vorm te geven.

Amber (AT3n) "Ik vind het belangrijk dat de leerlingen zich bewust worden van het milieu op school. Ook vind ik het belangrijk dat de school milieuvriendelijker gaat worden. Ik wil hier graag een bijdrage aan leveren."

Maartje (AT2f) "Ik ben op Eco-Schools gegaan omdat ik duurzaamheid heel belangrijk vind. Ik denk hier zelf ook nog wel eens over na. Ook staat het natuurlijk goed op je cv."

NN "Als je nu niet goed voor de aarde zorgt, hebben de mensen van later een slechtere wereld."

De afgelopen weken hebben de leerlingen onderzocht hoe duurzaam onze locatie nu eigenlijk is. Aan de hand van hun bevindingen zal een actieplan worden opgesteld om aan enkele van de tien hoofdthema's te gaan werken. Volgens de leerlingen zijn het met name het thema 'communicatie' en het thema 'gebouw en omgeving' waar mogelijk veel winst te behalen valt.

Zoë en Annefleur: "Niet iedereen op school is bekend met Eco-Schools en ons Eco-Team. Als wij het duurzaamheidsbesef van CLD'ers willen vergroten, zullen wij er eerst voor moeten zorgen dat iedereen weet wat het precies is. Kleine acties, zoals aandacht in de mentorlessen, stukjes op de website, in de schoolkrant en in het informatiebulletin kunnen al helpen."

Jatan en Jonathan: "Het is handig om te werken aan het thema 'gebouw en omgeving'. Dit thema is erg breed en omvat dingen als afvalscheiding, groenvoorzieningen en water- en energiegebruik."

In de loop van dit schooljaar willen wij het bronzen certificaat van Eco-Schools in ontvangst nemen. De leerlingen gaan hard aan de slag met onder andere het maken van een actieplan dat gepresenteerd zal worden aan Martijn Namuhury (de afgevaardigde van Eco-Schools) en onze schooldirectie.

Locatie Molenhuispad

Biotechnologie in profielwerkstuk vwo 6

Biotechnologie is een breed vakgebied dat een veel grotere plaats heeft ingenomen in onze maatschappij en leven dan de meeste mensen durven aan te nemen.

Roel de Rijk, docent biologie en NLT

Rosa Lagerwerf, leerling vwo 6

Sabine van Halderen, leerling vwo 6

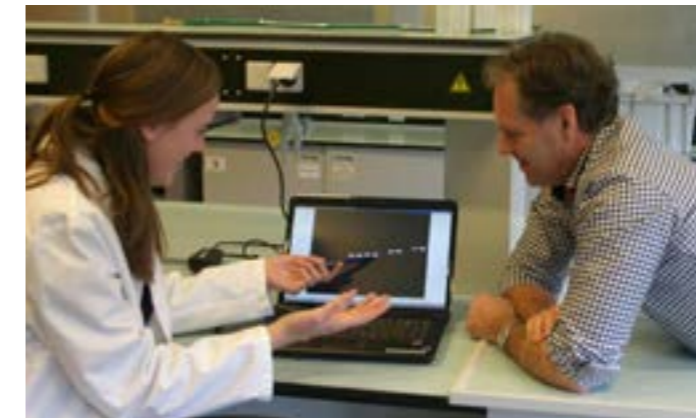
Het doel van de sectie biologie op de locatie Molenhuispad is onze leerlingen voor te bereiden op de algemene plaats die biotechnologie in onze maatschappij heeft en nog veel sterker zal innemen in de toekomst. Biotechnologie wordt niet alleen toegepast om bijvoorbeeld planten te veredelen maar ook voor alledaagse ingre-

diënten in ons voedsel die bijvoorbeeld afkomstig zijn van genetisch veranderde gisten. Recentelijk wordt in menig wetenschappelijk laboratorium een techniek toegepast genaamd CRISPR-Cas, die het mogelijk maakt om heel gericht, relatief eenvoudig en snel, functionele stukken erfelijk materiaal inactief te maken of te vervangen. Het "veredelen" van de mens is dan een heel reële mogelijkheid in de zeer nabije toekomst. Dat maakt het belangrijk dat leerlingen hier kennis van nemen. Daarom doceren wij als sectie biologie de techniek genaamd PCR (PCR staat voor polymerase chain reaction), die centraal staat in al het moleculaire werk. Daar wordt mee bedoeld dat, om DNA te modificeren of te onderzoeken, de PCR-techniek gebruikt moet worden. Kort gezegd: door gebruik te maken van de PCR kun je (relatief) grote hoeveelheden DNA verkrijgen (amplifice-

ren) die je verder kan gaan gebruiken. Deze PCR wordt theoretisch uitgelegd in verschillende leerjaren: er is een practicum in vwo 4 en sinds dit schooljaar kan deze techniek ook bestudeerd worden als onderdeel van de profielwerkstukken (PWS) in vwo 6. Twee enthousiaste leerlingen die zich hierin verdiept hebben, en die daar zeer goed in zijn geslaagd, geven een toelichting op het onderzoek dat ze hebben gedaan.

Wij, Rosa Lagerwerf en Sabine van Halderen, zitten in vwo 6, waarin wij zelf een onderzoek uitvoeren (PWS) als opstap naar de universiteit. In ons PWS verdiepen wij ons in een onderwerp uit de biotechnologie. We maken niet alleen kennis met deze ontwikkelingen, maar ook met ethische vraagstukken die hierbij komen kijken. Daarnaast sluiten biotechnologische onderwerpen, zoals onderzoek naar genetica, aan op onderwerpen die we krijgen bij vakken zoals biologie en NLT (Natuur, Leven & Technologie).

Met ons PWS hebben wij aanvullende stappen gezet op gebied van biotechnologie op het CLD. We wilden met behulp van de PCR-techniek genetische variaties bepalen die een verhoogd risico op diabetes type 2 veroorzaken. We zijn begonnen met de bacteriële plasmides (stukken DNA, verkregen van DSM). Na vele maandagochtenden oefenen (blijkbaar zijn wij dan niet zo scherp) kregen we de techniek van de PCR onder de knie en hebben we de amplificatie van bac-

teriële stukjes DNA (plasmides) geoptimaliseerd. Als een volgende stap hebben we commercieel humaan DNA gekocht en daar de PCR-techniek op getest, dat lukte ook. Als laatste hebben we geprobeerd ons eigen DNA te isoleren en daar de PCR op toe te passen. Dit was nog nooit eerder gedaan op het CLD en we waren dan ook heel enthousiast dat wij de primeur hadden. Het amplificeren van humaan DNA vanuit ons eigen wangslimvlies lukte helaas niet overtuigend: misschien wel of misschien niet, dat konden we niet helemaal zien. Daarom hopen we dat er een paar enthousiaste toekomstige vwo 6 leerlingen volgend jaar het stokje van ons overnemen!

Voor ons is dit profielwerkstuk niet alleen leuk maar vooral ook leerzaam geweest. Allebei willen we in de toekomst onderzoek doen naar medische vraagstukken en dit profielwerkstuk ging over dergelijke vraagstukken. We konden onze opgedane kennis in praktijk uitvoeren en vorderingen maken in de beheersing van verschillende technieken. Als we biomedische wetenschappen als studie gaan kiezen dan sluit dat prima aan bij onze PWS.

Werken in een nieuwe school

Afgelopen december waren we dan eindelijk zo ver dat we onze lessen konden gaan verzorgen in het nieuwe schoolgebouw. In de eerste weken hebben we het gebouw "uitgeprobeerd". Toen ontdekten we (zoals we al hadden verwacht) dat veel zaken nog niet helemaal af waren, niet werkten of simpelweg ontbraken. De afgelopen maanden zijn veel van de tekortkomingen van het gebouw aangepakt en opgelost. Het gebouw is nu bijna zo ver dat we alle plannen die we hadden ook kunnen uitvoeren. De vraag is dan natuurlijk: voldoet zo'n nieuw gebouw aan de verwachting die we ervan hadden?

Charles Barto, directeur beroepsgerichte leerwegen

Om antwoord op die vraag te geven wil ik graag aan de hand van de kernwaarden

van sc Delfland enkele voorbeelden geven. Natuurlijk gebeurt er veel meer om inhoud te geven aan de kernwaarden, het gaat hier even alleen over mogelijkheden die er vanuit het gebouw gerealiseerd kunnen worden. De kernwaarden van sc Delfland zijn: *Zorgzaam, Verbindend, Uitdagend en Ontwikkelen*.

Zorgzaam

In het gebouw zijn veel leslokalen geplaatst rondom een thuisbasis voor een groep leerlingen. Iedere leerling heeft zo'n thuisbasis of plein. Zo is er een plein voor leerlingen van klas 1 maar ook voor bijvoorbeeld de leerlingen van de bovenbouw Zorg en Welzijn. Een plein is alleen bestemd voor leerlingen die daar thuishoren, andere leerlingen komen er in principe niet. Natuurlijk is er ook een centraal gemeenschappelijk deel in het gebouw waarin leerlingen van

de verschillende pleinen elkaar kunnen ontmoeten. Leerlingen en collega's ervaren dat het met deze opzet een stuk rustiger is in de school.

Verbindend

De hierboven beschreven indeling van het gebouw zorgt behalve voor een eigen plek ook voor meer gezamenlijkheid en aandacht voor elkaar. Er zijn pleinen waarop

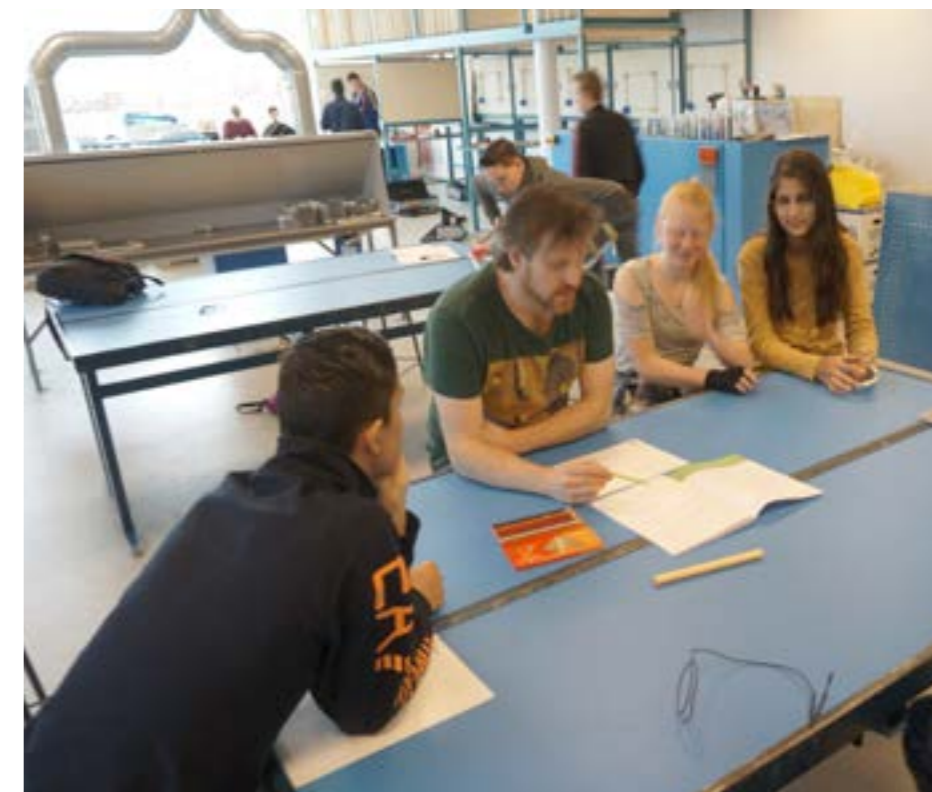
leerlingen voor en na schooltijd of in pauzes een spelletje spelen of rustig met elkaar praten.

Behalve aandacht voor elkaar is er ook aandacht voor de buitenwereld. We hebben de afgelopen weken in ons restaurant bijvoorbeeld de burgemeester, wethouders en enkele ambtenaren van Delft ontvangen. Zij kwamen in de school voor een vergadering maar kregen eerst een maaltijd geserveerd, verzorgd door onze leerlingen. Ook is er een schoonheidssalon en een winkel die op bepaalde tijden zijn geopend voor mensen van buiten de school.

Uitdagend

In het nieuwe gebouw zijn zeer moderne leermiddelen beschikbaar. In de techniek beschikken we onder andere over 3D-printers, een lasersnijder, nieuwe draibanken en een moderne lasserij. Binnenkort bouwen we in de school het huis van de toekomst. Een huis waarin leerlingen moderne technische snufjes kunnen installeren en uitproberen. Ook in de horeca-afdeling hebben we de apparatuur om producten te maken waaraan in het dagelijks leven behoefte is. Zo kunnen we leerlingen leeropdrachten geven die er echt toe doen. Ze maken producten waar mensen van buiten de school echt iets aan hebben.

Onder uitdagend vallen zeker ook de sportfaciliteiten van ons nieuwe gebouw. Niet alleen een schitterende sporthal die uitno-

digt om te gaan bewegen maar ook nog eens een eigen fitness-ruimte die ingezet wordt tijdens de lessen bewegingsonderwijs.

Ontwikkelen

In een school ontwikkelen mensen zich. Dat is nu eenmaal de opdracht van een school. Dat ontwikkelen lukt het best als je dat kan

doen in een omgeving waar je het naar de zin hebt. Daar draagt ons schitterende nieuwe gebouw zeker aan bij. Ontwikkeling zien we ook graag terug in de opdrachten die we leerlingen geven. Producten die nu populair zijn, kunnen over enkele jaren van de markt verdwenen zijn. Dat vraagt om een gebouw dat flexibel is en waarin je ruimtes op verschillende manieren kunt gebruiken.

Welkom bij de gebedskring

Elke maand bidden we met een groepje ouders voor leerlingen, docenten en specifieke onderwerpen die belangrijk zijn voor het CLD. Geloofst u ook in de kracht van gebed? U bent van harte welkom!

Data:

maandag 12 juni 2017
maandag 10 juli 2017

Locatie:

Hoogenhouckstraat 54,
2614 BX Delft

Tijd:

19:45 uur – 21:15 uur

In geval van vragen of voor het aanleveren van gebedspunten kunt u contact opnemen met Daniëlle Brug (E: dbrug@kpnmail.nl, M: 06 41367389)

Agenda

Kijk regelmatig even op onze website bij de locatie van uw kind. U vindt daar bij het menu-onderdeel **ouders** op de pagina **belangrijke data** informatie met betrekking tot ouderavonden, rapportuitreikingen, proefwerkweken etc. Ook de vakanties kunt u vinden bij dit onderdeel, op de pagina **vakanties**. In het geval u bijzonder verlof wilt aanvragen, gebruikt u dan het daartoe bestemde digitale formulier **bijzonder verlof**, dat eveneens bij het onderdeel **ouders** is opgenomen.

Contact

Wij zijn geïnteresseerd in uw mening. Indien u suggesties of opmerkingen over de inhoud van het bulletin heeft, dan kunt u die per e-mail kenbaar maken aan Monique Radder (m.radder@scodelft.nl).

CLD

Christelijk Lyceum Delft

onderdeel van SCO Delft e.o.

E info@chrlyceumdelft.nl

I www.chrlyceumdelft.nl

www.chrlyceumdelft.nl

